

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 12.

ANULU XXIV.

Sabiuu 820 Februarie 1876.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care doue septemani cu adausulu Foişórei — Prenumeratiunea se face in Sabiuu la espeditar'a foiei, preafara la s. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiuu este pre ann 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de ann 3 fl. 50. Pen-

tra celelalte párti ale Transilvaniei sf pentru provinciele din Monarchia pre unu ann 8 fl. iéra pre o jumetate de ann 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri stóine pre ann 12 1/2 ann 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Cestiunea vamale.

Avendu in vedere ca bunastarea economica si financiara a unui stat, adi e conditiunea cea mai prevalenta pentru pusetiunea sea politica, nu ne póte prinde mirare, cáci se pune astadi atât'a pondu, in statulu nostru, pre resolvirea favorabile a cestiunei vamale, fatia de provinciele de preste Lait'a si se pune totulu in miscare spre a se putea dobendi unu resultat favorabile, pentru Ungari'a.

Domnii dela potere si cu ei dimpreuna toti patriotii buni si cugetatori, recunoscendu ca noi in privinti'a materiale si financiale mergemu intr'un'a spre reu, nu potura trece cu vederea giurstarea acést'a, carea invólva mare periculu chiaru pentru existenti'a statului si astfelu se pusera seriosu pre cugete, meditandu cum s'aru puté delaturá reulu. Unulu dintre medilócele pentru ameliorarea stárei nóstre economice si financiari, s'a aflatu in esoperarea dela provinciele de preste Lait'a conditiuni mai favorabile si pentru noi mai avantagióse, in privinti'a veniturilor din dáriile indirecte, — decátu cum s'aru fostu stipulatu acestea cu ocaziunea conventiunei incheiate la anulu 1867.

De aceea s'a si abdisu, din partea Ungariei valórea conventiunei pentru viitoriu, in terminulu prefriptu anume spre scopulu acést'a in conventiune. Acum curgu pertractárele intre ministrii ambeloru párti contractante si intru cátu se póte vedé pâna acum cu fórte putienu prospectu spre unu resultat favorabile. — Viitoriulu ne va aretá de le va succede ministriloru complanarea cestiunei acestei'a de atât'a interesu pentru ambele párti ale monarchiei, inse chiaru succediendu-le loru intreprinderea acést'a, prin ast'a cestiunea inca nu va fi deslegata, fiindca complanarea definitiva aterna inca dela invoirea delegatiuniloru, apoi dela invoirea corpuriloru legiuitóre a ambeloru párti ale monarchiei si in fine dela vocea monarchului, carea in casu de invoire intre ambele párti se esprima prin sanctiunarea invoirei, in casu de diverginti'a inse are sa aduca decisiune.

Noi nu ne vomu ocupá de deslegarea intrebárei, ca óre succede-va complanarea si preste totu castigarea de conditiuni mai favorabile in obiectulu acést'a, pentru Ungari'a, séu nu? Si acést'a o omitemu cu atât'a mai vertosu, cu cátu lipsescu momente sigure, pre care s'aru puté basá opiniunea temeinicá in privinti'a acést'a si de aceea totulu ce-lu presinta pres'a in de obste lectoriloru sei, se reduce simplu la unele conjecturi, despre a cároru indeplinire, nimenea nu póte luá garantia asupra'si. Deci tienendu-ne de partea practica a lucruriloru, vomu intrá in meritulu internu alu cestiunei, cercetandu, care suntu folósele ce si le promite patri'a nóstra, din stramutarea conventiunei vamale si mercantile in sensulu doritu de ea? Si potu-se ajunge folósele dorite, séu delaturá relele aparute, prin stramutarea conventiunei, chiaru cându acést'a aru succede astfelu dupa cum se intentiunéza din partea reprezentantiloru patriei nóstre? Si in fine, ce folosu aru avea din stramutarea acést'a si tier'a si poporulu, si nu cum-va s'aru marí prin tr'ens'a veniturile vistieriei statului, inse totu

numai pre contulu miserei plebs contribuens?

Dela inceputu trebuie sa marturisimu, ca noi prin pertractarea materiei acestei'a in sensulu dejá aretatu, chiaru déca póte nu amu consimti intru tóte cu acceptárele optimistice ale unor'a si altor'a in privinti'a imbunatátrei stárei nóstre materiali, prin nou'a conventiune ce se intentiunéza, nici decum nu voimu, si nici ca putemu, sa paralisámu modificarea conventiunei in sensulu intentiunatu de reprezentantii statului. Ne tienemu inse de datoría patriotica, a ne dá si noi parerea nóstra la obiectulu acést'a, fára de nici o reserva; pentru-ca obiectulu acést'a atinge, pre lánge interesele statului cá atare, séu ale vistieriei statului, si cele ale poporulu din statulu si bunastarea statului aterna neconditionatu, dela aceea a poporatiunei sele! —

In privinti'a reloru ce se crede ca provinu din conventiunea de pâna acum'a in vigóre, precum si in privinti'a folóseloru ce se astépta dela modificarea conventiunei in modulu intentiunatu, s'aru formatu dejá in opiniunea publica, opiniuni mai multu séu mai putienu apriate. Noi deci in pertractarea obiectului, n'avemu de cátu se supunemu opiniunile aceste unei analise din punctulu nostru de manecare; astfelu apoi va urmá resolvirea problemei de sine.

Mai inainte de a intrá in meritulu singuraticeloru puncte ingreunatóre, trebuie se premitemu ca prin art. de leg. XII si XVI din 1867 s'a stipulatu, ca Ungari'a va compune dimpreuna cu provinciele cislaitane, unu teritoriu comunu, sub durat'a celoru diece ani pre cari s'a fostu incheiatu conventiunea. Mai departe ca veniturile comune din vâmuri, sa se imparta intre ambele jumetáti ale imperiului, in proportiunea aceea, in care contribue fia-care din jumetáti imperiului spre acoperirea speseloru comune. Va se dica in proportiunea de 30%*) pentru Ungari'a si de 70% pentru provinciele cislaitane.

Punctulu celu dintáiu de nemuliamire pentru Ungari'a de aici, chiaru in modalitatea impartirii veniturilor comune din vâmuri, sustienendu Ungari'a ca consumtiunea nu aterna dela sum'a dariloru, ci dela numerulu locuitoriloru, prin urmare, impartirea venituriloru dupa dári, n'aru fi cheia potrivita spre scopulu acést'a.

Intru cátu e de adeverata premis'a obiectiunei acestei'a, intru atât'a inse e nelogicu conclusulu care se trage din ea. Fiindu-ca spre deslegarea intrebárei, care póte fi chei'a cea mai potrivita pentru o dreapta impartire a venituriloru comune din vâmuri, au a se considerá si alti factori si in prim'a linia acel'a, ca in ce proportiune contribue fia-care parte spre acoperirea speseloru comune. Si inca factorulu acést'a din urma e cu atât'a mai ponderosu cu cátu veniturile statului suntu chiaru isvorulu naturalu, pentru acoperirea speseloru.

Deci déca Ungari'a contribue din

*) Proportiunea acést'a s'a alteratu prin articolulu d. l. : IV. ex 1872, in urm'a provincialisárei confinieloru militare intru atât'a, incátu incorporandu-se si acestea teritoriului Ungariei si luându in urm'a incorporárei acestei'a Ungari'a si pentru confinieloru militare deodinióra 2% din spele comune asupra'si; astadi sta proportiunea intre ambele jumetáti ale imperiului de 32 : 68 %.

veniturile sele la acoperirea speseloru comune numai in proportiunea de 30% pre cându celelalte provincii austriace cu o populatiune in proportiune mai mica decátu a Ungariei, in proportiunea de 70%; atunci ori-cine impartialu va trebui se recunósca, ca nici proportiunea impartirii venituriloru comune, nu se póte numi chiaru vatematóre intereseloru Ungariei. De alta parte iéra nu e chiaru nemotivatu resonementulu nemtiloru, cari sustienu ca ei cu placere ne dau nóua o parte si mai buna din veniturile comune, numai atunci se luámu asupra-ne si o sarcina mai mare din spelele comune.

Nu póte incapea vre-o indoiéla, ca Ungari'a numai in casulu dintáiu aru avea profitu, cându adeca veniturile sele prin modificarea conventiunei de pâna acum'a, s'aru urcá fára cá sa se urce totu-odata si sum'a erogatiuniloru sele pentru afacerile comune; ca de alta parte in casulu contrariu nu numai ca nu aru avea nici unu castigu dar' póte chiaru paguba. E deci lucru naturalu, ca Ungari'a va tinde din tóte puterile sa esopereze modificarea conventiunei de pâna acum'a in sensulu singuru favorabile indigetatu mai susu: intrebarea inse e, ca dá'si voru nemtii de preste Lait'a consimtiementulu loru la o atare modificare, favorabile numai pentru Ungari'a? Si in casu de controversa, ca decidesev'a chiaru monarchulu, spre a resolví in ultim'a instantia cestiunea, in sensulu doritu de Ungari'a?

(Va urmá)

Présánti'a Sea P. Eppu alu Aradului Ioanu Metianu a plecatu ieri cu trenulu de sér'a la Aradu.

Revista politica

Proiectulu de lege despre comisuniile administrative a venitu in dilele aceste la desbtere si in cas'a magnatiloru. Ministeriulu sciindu bine, ca punctulu de greutate alu opostiunei parlamentarie se afla in cas'a de susu si calculandu si cu partisanii autonomiei municipali, cari de asemenea nu se impaca cu unu proiectu care sterge vechi'a libertate a comitateloru, s'a grabitu din bunu tempu a chiamá pre comitii supremi sa participe la siedintiele casei magnatiloru spre a asigurá sórtea acestui proiectu.

Opositiunea dreptei combatú proiectulu din principiu si cu argumentele ce le desvoltá si in cas'a reprezentativa, iér' cealalta grupa, a municipalistiloru, care intr'alte cestiuni e de acordu cu guvernulu, respinse acést'a lege din pietate cátra vechi'a autonomia municipale. Intre oratorii ce au aperatu séu combatutu acestu proiectu s'aru distinsu contii Georg si Albert Aponyi si ministrulu presiedinte Tisza. Cei doi oratori au desfasuratu, unulu din punctu de vedere teoreticu, celalaltu din celu practic, deosebirea intre autonomia si selvadministratiune. Albert Aponyi afirmá ca autonomi'a s'a desvoltatu intr'unu tempu cându potestatea statului se aflá in decadintia, iér' ministrulu presiedinte replicandu la argumentatiunile acestui oratoru pronuncia unu cuventu, care in gur'a unui ministru e o afirmatiune curiósa, densulu dise, ca „libertatea se sucecesce numai atunci, cându potestatea statului e slaba.“ Discussiunea casei de

susu nu ne ofere momente remarcabile, ea s'a invertitu prelánge argumentele aduse si in cas'a de josu.

Proiectulu s'a primitu in siedinti'a dela 16 Fauru si asiá se astépta numai sanctiunarea. Punendu-se apoi in pracsá, si va aretá vitalitatea.

Ministrulu presiedinte Tisza si ministrulu de finacie Széll s'aru reintorsu dela Vien'a, unde se pare ca au fostu numai pentru petrecere. Celu putienu foile din Vien'a nu ne spunu decátu ca ministrii unguresci au cercetatu cutare si cutare restauratiune, au conferitu cu mai multe personalitati notabile etc. Un'a o signaliséza organele de publicitate din capital'a Austriei, ca adeca pertractárele de complanare intre ambii pacisenti s'aru intorsu spre bine. „N. fr. Presse“ constata, ca ministeriulu ungurescu nu mai sta mortisiu pre punctulu de vedere de pâna acum. Despre acést'a — continua citatulu organu — suntemu asigurati atátu cu privire la cestiunile politico-comerciali cátu si relativu la cestiunea bancei.

Specialu in cercurile informate nu se indoieste nimenea mai multu, ca de-si conventiunea vamale si comerciale este anunciata, totusi tratatulu comercialu italianu se va realisá si se va substerne inca in Iuniu a. c. senatului imperialu spre aprobare. De vreme ce incheierea unui tratatu comercialu nou presupune unu teritoriu vamalu unitariu, atunci exista convictiunea, ca unitatea vamale a monarchiei nu mai e problemateca. Despre resultatulu pertractáriloru intre ministrii unguresci si banc'a natiunale nu avemu sciri positive, dara si despre acést'a ne asigura, ca suntu prospecte fundate pentru o aplanare, care va multiamí pre cátu se va puté nu numai pre Ungari'a ci si interesulu ce au amendoue jumetáti imperiului la sustienerea unitáti monetarie.

„Fremdenblatt“ din Vien'a ni comunica, ca banc'a de note ungrésca se va infintiá cu banii bancei natiunale austriace, remanendu acést'a din urma posesóri'a tuturoru actieloru. „Banc'a ungrésca va primí acuratu acele statute si regulamente, ce le are banc'a austriaca, cu care ea va incheiá unu cartelu relativu la acceptarea reciproca a noteloru si relativu la relatiunile de acoperire equiparande in fia-care luna si la reserv'a de note.“

Noi impartasimu aceste sciri numai cu o mare reserva. Sorgintea acestoru mulcomiri neasteptate o aflámu intr'o correspondintia din Bud'a publicata intr'o foia notorica din Berlinu, din care estragemu urmatórele:

„Dupa intemplárele din septamánile ultime dispusetiunea cercuriloru politice cu privire la negociárele economice de complanare s'a domolitu in modu considerabilu. Aducerea a minte de asprele lupte ce le a luptatu Deák pâna ce a realisatu complanarea intre ambele diumetáti imperiali a datu ansa unor politici sa cugete asupra stárei actuali a lucruriloru si resultatulu finalu alu acestoru consideratiuni nu putea fi altulu decátu ca o contielegere intre pártile contractante trebuie sa urmeze neconditionatu. Déca nu acum, mai tardiu, dara si pâna atunci e o necesitate urgenta de a creá unu modus vivendi si a pune capetu certeloru. Fatia de intemplárele din orientu si rescolirile partideloru reactionarie desbinarea intre Austri'a germána si Ungari'a nu trebuie sa dureze mai

multu, căci altmintre contrarii sistemului dualisticu se voru întări prin cert'a acest'a astfelu, cătu li va poté succede a ocupá terenu solidu si a executá planurile loru esplotandu simpatihiele ce esistu pentru o politica de aneciune. Amanarea resolversei definitive a acelei párti din cestiunea vamale, a cărei aplanare se pare imposibila, castiga in cercurile unguresci din di in di totu mai multi partisani, de vreme ce asupr'a unui lucru toti suntu in chiaru, ca adeca regularea proportiunei cuotei va dá de greutáti mari.

Pertractările de complanare se incepu la 25 Februaru n. si in scurtu tempu rezultatele positive voru pune capetu la variele conjecturi ce transpira prin foile publice.

In cerculu de alegere devenitu vacantu prin mórtea lui Deák episcopulu Mich. Horvath a apromisu alegatoriloru sei unu teritoriu vamalu independentu, care e indispensabilu. Numai tempulu, in care se va infintiá, e o întrebare de oportunitate. Comerciu si industria independenta nu se póte cugetá fára unu teritoriu vamalu separatu.

Ce e mai curiosu episcopulu se dechiará pentru casatori'a civila obligatoriá. Unu specimenu raru de liberalismu ultramontanu!

Sultanulu a datu not'a contelui Andrassy in form'a unui irade. S'au denumitu dejá presiedintii comisiuniloru ce voru executá reformele in Bosni'a si Erzegovin'a. Turcii vechi, scrie unu corespudentu „Presse“ din Vien'a, suntu tare turburati asupr'a amestecului strainu in afacerile interne ale Turciei. Sultanulu a disu: „Impartasirile amicabile ce-mi facu puterile esterne mi dovedescu, ca ele suntu convinse de grati'a ce amu cátra toti suditii mei.“ In cercurile intime ce stau aprópe de guvern se ventileza proiectulu de a se dá raialeloru printr'unu imprumutu de despagubire proprietate.

De astazi Turcia de a parte a asigura mereu de felu de felu de reforme interne, pre de alta parte ea face pregatiri militare. In arsenalele artileriei si pe flota se desvólta o activitate febrile.

Foile rusesci dau intentiunile loru pre fatia. Ele dechiaru, ca cestiunea orientala e totu odata si o cestiune rusésca. Cestiunea orientala e matura, dice „Jurnalul de Ptbg“ si ocuparea provinciiloru rescalate este „inceputulu sferisitului.“ Cum s'a decisu cestiunea unitátiiei natiunale a Germaniei si a Italiei fára voi'a Europei întregi, asiá va infruntá si cestiunea orientala tóte opintirile diplomatiloru.

Lumea vede unu simptomu de resbelu si in chiamarea generalului Kaufmann, care a luptatu cu multu norocu in Asi'a centrale, unde turburarile duréza inca. Se dice, ca generalulu e chiamatu a-si secerá lauri de glorie pre unu terenu mai aprópe.

Nota comitelui Andrassy

in privinti'a reformelor pentru Bosni'a si Erzegovin'a.

(F i n e.)

Deci déca voiesce cine-va sa radice rescólei unu alimentu esentialu si fára sferistu, unulu din punctele ce trebuie sa céra Portiei este cá ea sa declare netu si categoricu ca regimulu arendárei contributiuniloru este suprimatu nu numai de dreptu dara si de faptu in Bosni'a si Erzegovin'a, si trebuie cá si acésta mesura sa se aplice imediatu.

Un'a din cauzele cari ingreuiéza inca sarcin'a materialmente dejá asiá de grea a impositelor in Bosni'a si in Erzegovin'a este ca locuitorii se credu esplotati financiarmente in profitulu centrului. Ei au convingerea ca incassarea contributiuniloru nu se consacra de locu spre a indestulá ne-

cessitátiie insasi ale provinciei, dara ca totalulu sumelor adunate se pornesce indata la Constantinopole spre a se întrebuintiá in folosulu guvernului centralu.

Aru fi dara necesariu a se usurá moralmente sarcin'a dáriloru ce provincia suporta, obtienendu-se cá fára prejuditiulu chiertuclor reclamate de imperiu, o parte din produsulu tacselor platite de provincia sa fia rezervate pentru destinatiuni in folosulu propriiloru sele interese.

Pentru acestu scopu, Pórt'a aru trebui sa dechiaru ca venitul din contributiunile indirecte va fi cá si in trecutu destinatu trebuintiloru imperiului întregu, dara ca fondurile provenindu din contributiunile directe voru remanea in provincia si voru fi exclusivu întrebuintiate in interesulu seu, spre a fecundá resursele si a sporí bunulu ei traiu.

Esecutarea acestei dispositiuni aru trebui sa se puna sub controlulu comisiunei electiv de care va fi vorb'a in cursulu acestei lucrári.

Trist'a conditiune a crestiniloru din Bosni'a si din Erzegovin'a provine in mare parte din natur'a relatiuniloru ce esista intre poporatiunea satelor si intre proprietarii fonciari. Dificultátiie au in totu-déun'a unu caracteru cu totulu particularu de intaritare in tierile in cari clas'a proprietariloru difera, fia prin religiune, fia prin natiunalitate, masii cultivatoriloru; avemu destule esemple de lupte pasionate, cari au fostu consecinti'a unei asemenea situatiuni.

In provinciile de cari ne ocupámu, aprópe totalitatea pamenturiloru cari nu suntu ale statului séu ale moscheelor se afla in mânilé musulmaniloru, pre cându clas'a agricola se compune din crestini. Cestiunea agraria se complica dara aci prin antagonismulu religiosu.

Dupa nabusirea primei rescólei a regiloru din Bosni'a, la 1851, sclavi'a fu desfiintata, dara cum se intempla adesea in asemenea cazuri, acésta mesura, in locu de a usurá, conditiunea tieraniloru, n'a facutu decátu sa o ingreuneze. Acesti'a nu mai suntu tratati de acei'a cu aceleasi crutiári cá alta data.

Adi nu mai suntu fatia in fatia decátu dóue interese si dóue religiuni antagoniste. Din momentulu cându disparitiunea regimului feudal a transformatu pe vechii sclavi in chiriasi séu arendasiei, practicele escesive ale proprietariloru au provocatu númerose rescóle pariale séu generale. O miscare de feliulu acest'a isbucindu in 1858 in nordulu Bosniei, Pórt'a s'a vedintu nevoita a se ocupá de contestatiunile cari o provocasera. Delegatii din ambele párti fura chiamati la Constantinopole si dupa lungi tratári, in cari avu parte si medilocirea oficiósa a internunciului M. S. Imperatulu si Rege, se obtienú dela sultanulu unu firmanu ale cărui dispositiuni parura la acea epoca proprii a impaciuí cu destula fericire interesele agricultoriloru. Cu tóte acestea, acelu firmanu n'a fostu pusu nici odata in vigóre.

Aru fi ocaziunea de a se esaminá déca unele din dispositiunile acelu documentu n'aru putea inca sa servésca adi cá punctu de plecare a unei regulári ecuitabile, apta a imbunatáti conditiunea poporatiunei rurale, séu déca n'aru fi mai bine a face sa intervina tesaurulu publicu pentru a inlesní esecutarea mesuriloru celoru cari s'au luat acum vre-o 20 ani in Bulgári'a, unde sarcinele fonciare au tostu rescumperate prin titluri publice numite „schims“. Semtinu ca insarcinarea e dificila si ca indeplinirea ei nu póte fi oper'a unei dile; dara credemu ca trebuie a lucrá la dens'a, pentru a imbunatáti sórtea poporatiunei rurale din Bosni'a si din Erzegovin'a si a inchide astfelu un'a din ranele sangeránde ale stárei sociale din aceste provincii. Nu ne pare im-

posibile a gási o combinare care sa permita treptatu tieraniloru de a cumperá in conditiuni putienu oneróse particelile de pamenturi necultivate pe cari statulu le-aru pune in vendiare. Continuándu, déca aru voi, sa cultive cu titlulu de arendasiu proprietátiie compatriotiloru loru musulmani, aru ajunge succesivu a posedu insii unu micu imobilu, care le-aru asigurá o óre-care independintia si i-aru pune la adapostulu jafuriloru.

Déca ne gândimu la putiena in credere ce au poporatiunile crestine in fagaduelile Sublimei Porti, nu putemu ascunde ca reformele promulgate nu voru putea inspirá in crederea necesaria, decátu cu conditiunea ca sa se creze in acelasi tempu o institutiune propria a oferí óre-care garantia ca aceste reforme voru fi seriosu aplicate. Marguinundu-se a se pune esecutarea loru in desbaterea guvernelor provinciiloru, nu s'aru ajunge a se invinge neincrederea de care vorbescu. Aru fi dara nimeritu a se infintiá o comisiune din notabili tieriei, compusa jumetate de musulmani si jumetate de crestini, si alésa de locuitorii provinciei, intr'unu modu cum se va otarí de Sublim'a Pórt'a.

Espusei punctele a căruru aplicare trebuie sa se obtiena in provinciile rescalate, pentru a putea sa avemu sperantia fundata de o pacificare.

Aceste puncte suntu:

Libertatea religiósa deplina si întrega;

Desfiintarea arendárei impositelor;

O lege care sa garanteze ca produsulu contributiuniloru directe din Bosni'a si din Erzegovin'a va fi întrebuintiatu in interesulu chiaru alu provinciei sub controlulu organelor contituite in sensulu firmanului dela 12 Decembre.

Infintiarea unei comisiuni speciale, compusa in numeru egal de musulmani si de crestini pentru a controlá esecutarea reformelor propuse de puteri, precum si pe acelea cari au fostu proclamate in irade'a din 30 Octomvre si in firmanulu din 12 Decembre.

In fine imbunatatirea situatiunei agrarie a poporatiuniloru rurale.

Cele dintáiu puncte potu si trebuie sa fia imediatu realizate de sublim'a Pórt'a; celu de alu cincilea se va realizá treptatu si indata cându se va putea.

Déca, independinte de aceste conditiuni ce ni se paru cele mai esentiale, Bosni'a si Erzegovin'a voru obtiené inca reformele urmatóre indicate in firmanulu din urma, unu consiliu provinciale si tribunalu liberu alese de locuitori, inamovibilitatea judecatoriloru, justiti'a laica, libertatea individuala, garanti'a in contr'a reloru tratári, reorganizarea politiei, a cărei functionare a radiecatu atátea plángeru, incetarea abuzuriloru la cari dau locu prestatiunile pentru lucrári de utilitate publica, o justa reducere a tacei de rescumperare a servitiului militaru, garantiile ce cauta sa se dea dreptului de proprietate; déca tóte aceste reforme, — pe cari ceremu cá Pórt'a sa ni le comunice, spre a luá actu solemn de densele, — déca tóte aceste reforme voru fi aplicate in provinciile rescalate, cari, judecandu dupa testulu firmanului, aru parea ca nu trebuie sa beneficieze de pe acum de densele, s'aru putea sperá sa se védia adusa pacea in aceste tienuturi pustiite.

Me resumu. Promisiunile indefinite ale iradeei din 2 Octombre si ale firmanului din 12 Decembre nu voru poté de cátu sa esalteze aspiratiunile fára sa le multiamésca. De alta parte, cata sa se constata ca armele Turciei n'au isbutitu sa puie capetu rescólei. Earn'a a suspendatu actiunea, primavér'a o va vedea renascendu. Crestinii

in genere au convingerea ca, venindu primavér'a, noi elemente voru impu-ternici actiunea, ca Bulgarii, cretanii etc. voru ingrosiá miscarea. Ori-ce aru fi trebuie sa se prevédia ca guvernulu Serbiei si Muntenegrului, cari, pána astadi chiaru, cu multa nevoia s'au tienutu afara de miscare, voru fi neputincióse de a se impotrivi torintelui, si in presinte, suptu influinti'a evenimentelor si a opiniunei publice in tierile loru, paru a se fi deprinsu cu idei'a de a luá parte la lupta cându va incepe sa se topésca zapad'a.

In fatia acestei situatiuni, sarcin'a puteriloru cari, in interesulu pazei generale, voiescu sa inlature complicári ulterioare, devine fórté grea. Austro-Ungári'a si celelalte dóue curti imperatesci, in urm'a unui schimbu de idei confidentiale, s'au întâlnitu in convingerea ca, déca s'aru margini in a asteptá faptele principiiloru proclamate de firmanulu din urma — principii cari de altmintrelea, in intentiunea Portiei, nu paru a fia mediatu aplicate tieriloru rescalate — n'aru obtiené alte rezultate, de cátu de a vedé conflictulu luándu o intindere mai mare la sferisitul iernei. Cele trei cabinetu credu dara ca singurulu midilocu de a inlaturá noi complicatiuni se afla intr'o manifestare care se emane dela puteri si care sa constata ferm'a loru otarire de a oprí miscarea ce amenintia sa turbure Orientulu.

Si acestu scopu n'aru poté fia atinsu prin singurulu midilocu alu unei inonctiuni la adres'a guverneloru princiare si a poporatiuniloru supuse sultanului. Cá acésta actiune, fórté grea in ea insasi, sa aiba unu midilocu de isbutire, este de neapérata trebuintia cá puterile chiaru se invóce pre acte clare, indiscutabile, practice si in specialu proprie a imbunatáti situatiunea Erzegovinei si a Bosniei; cu unu cuventu, cá actiunea puteriloru sa se póta spriginí pre fapte iér' nu pre programe. Numai astufeliu cabinetele voru fia in stare sa faca a valorá cu putere consiliile loru pacifice.

Mai este si o alta dificultate — si acésta e cea mai mare, — care trebuie inlaturata cu ori-ce pretiu, déca cineva voiesce sa se póta in crede pre unu resultatu ori cátu aru fia de putienu favorabilu. Acésta dificultate e neincrederea profundu inradacinata ce ori-ce promisiune a Portiei intempina printre crestini. Un'a din cauzele principale ale acestei neincredere trebuie sa fia cautata in faptulu ca mai multe mesuri prescise in rescriptele din urma ale sultanului au fostu dejá proclamate in hatii-serifurle anteriore. fára cá sórt'a crestiniloru sa fia incercatu vre-o imbunatatire apretiable.

Astufeliu cabinetele credu de absoluta necesitate cá guvernulu sultanului sa-si confirme, printr'o comisiune oficiala, intentiunile consemnate, relativu la întregulu imperiu, in iradea din 2 Octombre si in firmanulu din 12 Decembre, si ca elu sa notifice in acelasi tempu puteriloru primirea punctelor mai susu mentionate, cari au de obiectu speciale pacificarea provinciiloru rescalate.

Prin aceste mijlóce, fára indoiéla, crestini n'aru obtiné form'a garantiei ce paru a reclamá in acestu momentu, dara aru gási o securitate relativa chiaru in faptulu ca reformele acordate aru fia recunoscute de neapérata trebuintia de cátra puteri si ca Pórt'a aru fia luatú cátra Europ'a indatorirea de a le pune in esecutare.

Astufeliu este ferm'a convingere esita din schimbulu prealabile de idei dintre cabinetele Austro-Ungariei, Rusiei si Germaniei.

Escelenti'a vóstra sunteti insarcinatu a aduce acestu punctu de vedere la cunoscintia... si de a obtiné concursulu seu la lucrarea pentru pace, carei'a tóte silintiele nóstre tindu sa-i asigure succesulu.

Déca, cum speru, vederile guvernului... se potrivescu cu ale noastre, noi i-am propune, pentru demnitătea și independența Portiei, nu la adresa acestei a o nota colectiva, ci de a ne margini să invităm pre reprezentanții noștri dela Constantinopole a lucra împreună și într'unu mod identic pre lângă guvernul sultanului în sensul ce amu desvoltatu.

Veti bine-voii, dle comite, a da citire prezentei depesi dlui ministru alu afacerilor straine și a-i lasa copia de pre dens'a; și ve voi fi recunoscătoriu déca me veti face sa cunosc indata pre câtu e posibila impresiunea ce dens'a va fi facutu asupr'a Esclenției sele.

Primiti etc.

Din Valea Borgoului în Fauru 1876

Dle Redactoru! Anulu espiratu ne au lasatu durerose suveniri prin loviturile ce au datu mai multor trebi interne dela noi. N'au fostu de ajunsu cele dela straini, au trebuit sa se mai adauga la ele și altele din partea noastră. Retacendu altele voiu se amintescu cumca în Naseudu s'au facutu inca prin Sept. a. tr. unu tergu cu nise jidani, căror'a se da în arenda pre 10 ani urmatori dreptulu crijmaritului în comunele din Valea Someșului.

Tardiu dupa petrecerea aldamașului amu vedutu ca în părțile acestea trebuie sa se fi intemplat ce-va reu, căci pre aici, pre valea Someșului, prin Naseudu și alte părți nu audiai decâtu imputări, insulte și lamentări. În scurtu inse se lamuresce cumca tergulu cu jidani l'aru fi facutu numai câti-va membri din intregulu „comitetu confiniaru scolasticu“ (carele numera preste 40 membri) cu total'a ignorare a majorității adeca a celor esteri, cari nici n'au fostu avisati, nici convocati la deslegarea unei chestiuni, care tracteza despre atâtea mii de florini.

Vestea rea merge că saget'a și ajungendu acest'a noutate la urechile celor ignorati, precum și la cunoscint'a poporațiunii neindestulate cu acelu tergu credutu daunatosu, s'au facutu cătra ministeriu, unde déjà ajunsese conclusulu spre aprobare, — unu protestu pentru respingerea acelu tergu și pentru ordinarea vinderei dreptului de crijmaritu prin licitatie publică la cine da mai multu.

Din incidentulu acest'a au urmatu: ca pactantii și cu cei ce au protestatu contr'a pactului au datu navala unii asupr'a altor'a încarcându-se imprumutatu cu câte trivialități și bazaconii atātu în locuri publice, câtu și în ceruri mai restrinse, pre unde nu si-au remasu datori unii la altii.

La începutu eră greu a judeca, care din acestea părți e în dreptu și care nu? Si unii și altii sustineau ca contrarii au intentiuni stengace, vréu se atace „instrumentulu fundatiunalu“ (baza instituteloru) și sa luche la ruinarea școlilor, dar' cu deosebire pactantii se numiau și numescu și acum frati buni cu jidani.

Mai tardiu ne veni la mâna o scrisore a asiă numitoru opozitionali compuse în forma de programa și inmanuata precum se dice inca la începutulu lui Ianuaru a. c. presiedintelui comitetului conf. scol. unde sta ascunsa sub obroc; și pre carea o dămu în totu cuprinsulu ei publicității fără altu comentariu, de care credemu ca nu e lipsa.

Remâne numai de doritu că sa se implinesca cele ce le contine acea scrisore și spre acestu scopu celelalte comune surori sa se grupeze la tempu cu cei ce ne arata intentiune curata.

Amu se însemnu la acestu locu cumca „cei cu musc'a pre caciula“ (pactantii) au sustienutu și sustienu cu taria și acum'a ca noi borgovenii de religiunea ortodocsa amu lucră prin somesiani la separatismu și des-

binare, și prin urmare la ruinarea instituteloru noastre etc.

Fatia cu aceste asertiuni malițiose vinu a dechiară în numele fratiloru de pre acesta vale, cumca nici amu avutu nici avemu astfelu de intentiuni, și prin urmare respingemu cu dispretiu aceste scornituri în fatia inventatoriloru reutaciosi.

V. P. preotu gr. or.

Dupa aceste lasămu se urmeze scrisorea amintita: adeca program'a.

Inclitu presidiu alu comitetului administratoriu de fondurile școlare granitiarsci! în Naseudu.

Aprópe de unu deceniu și jumetate a trecut de cându pre bunulu nostru Domnitoriu ne-au datu în mânilu noastre acelea averi frumóse, cari mosii și strumosii noștri cu multa ostenela și abnegare de sine le-au adunatu, menitu și folositu óre-cându pentru scopuri de cultura.

În acestu restempu de aprópe 15 ani cu proprietatea și dreptulu de administrare în mânilu noastre — recunoscemu și nu se póte negá, ca pre terenulu culturalei s'a facutu aici la noi progrese destulu de imbucurátore; dara dupa ce considerămu ca presentulu adeca fii și nepotii acelor demni parinti au mersu cu unu pasiu mai departe sacrificându pentru scopuri de cultura din nou sume considerabile și prin „instrumentulu fundatiunalu“ au pusu mai multecunșituri de implinítu ajungemu la convingerea ca mai suntu inca multe dorintie de urmatu. —

Trecându preste aceste inse ne nutresce sperant'a ca cu tempulu și încátu sta în puterea omenesca se voru implinít tóte acelea dorintie salutari pentru a căroru realizare locuitorii acestui tinentu au sacrificatu ma multa cá ori cine în lume.

Precátu este de adeveratu ca pentru sustinerea atátoru institute de invetiamentu câte déjà s'au redicatu și suntu a se mai redicá aici la noi se ceru sume considerabile, pre atát'a este datorint'a noastră a lucrá cá pre ori ce cali legale se inmultimu acelea venite destinate pentru acoperirea acelor spese.

Astadi nesuinti'a ori-cărui individ și a ori-cărei societati e îndreptata într'acolu, cá în ori ce modu sa-si adauga averile și venitele, naturalminte pentru-ca se inmultiescu spesele. Acest'a impregiurare se vede a o fi scapatu din vedere acei membri ai comitetului confiniaru cari mai în lunile trecute au luat hotarirea de a prolungí pactulu cu compani'a vechia preste dreptulu de cărcimaritu pre 10 ani înainte sub nesce conditiuni destulu de eftine, precum se va arata mai în josu, și precum vomu documentá la tempu cu date și cifre.

Modulu și form'a, sub care s'a incheiatu acestu pactu, a causatu o nemultiamire generala, mai cu séma pentru-ca s'au vedutu nesuinti'a de a se ascunde în faci'a noastră acestu pasu de mare importantia și afundu taie-toriu în afacerile și drepturile noastre cá proprietari, și astufeliu vedindu-ne alterati ne-amu decisu si amu si cerutu dela magnificenti'a Sea domnulu V. Capitanu districtuale în afacerea acest'a deslusirile de lipsa; fiindu iuse și în acestu locu desconsiderati a trebuit sa facemu pasii pâna la inaltulu ministeriu regiu pentru respingerea acelu conclusu nefavoritoriu. De aici a urmatu apoi lupt'a cunoscuta între acea fractiune de membri ai comitetului confiniaru și între cei ce din capulu locului n'au fostu întielesi cu esarendarea dreptului de cărcimaritu din mâna libera. Dupa ce inși pasii facuti de noi în contr'a acelu conclusu s'au privitu de cătra acea fractiune de pasi gresiti reutaciosi, ier' noi timbrati de tulburatori și ruinatori a instituteloru de invetiamentu ba insultati și încarcati cu feliu de feliu de epitete

cari n'au încetatu nici pâna astadi, și unii membri din acea fractiune mergu pâna a intimidá pre parinti și ai amenintia cu persecutarea prunciloru și cu detragerea ori-cărui ajutoriu din fonduri, și dupa ce amu fostu și suntemu totalu ignorati, și nu s'a datu ansa, locu séu ocaziune de a ne poté întielege amicabilu cu fratii membrii din Naseudu în afacerea acest'a dupa cum pottesce buna convenintia: venimu prin acest'a a respinge cu indignatiune banuele aruncate asupr'a noastră și a ne justificá procedur'a și pasii noștri de pâna acum'a în afacerea acest'a în forma de Programa în urmátorele:

1. Dechiarămu resolutu și serbatorcesca ca sustienemu intactu și neviolatu „Instrumentulu fundatiunalu“ în totu cuprinsulu seu, lu privimu cá obligatoriu, și fatia cu institutele noastre de cultura avemu intentiunea cea mai curata și patriotica; respingemu cu dispretiulu meritatu ori ce afirmatiune contraria, căci:

2. Dorint'a noastră curata este a inmultí pre cale legale averea menita pentru sustinerea instituteloru noastre de cultura, și avemu convingere firma cumca venitul din dreptulu de cărcimaritu e astadi celu mai siguru: nici o întreprindere nu aduce atâtea procente cá acest'a, și suntu sute de insigat'a și lupta pentru a pune mân'a pre acest'a întreprindere.

Calculându cu cifre amu aflatu ca daun'a ce s'a causatu fonduriloru școlare și comunelor respective profitulu ce la avutu arendatorii în acesti 10—11 ani din urma, se urca la 80 pâna în 100 mii florini. Acest'a dicemu fără a ni se poté imputá ca esageram, pentru-ca subarendatorii solvescu arendatoriloru 32%, ceea ce face pre anu circa 10,000 fl. v. a. —

Nu invidiămu profitulu nimerui, dar' voimu cá se nu se ingrasia nime pre cont'a noastră și în daun'a instituteloru. —

3. Noi sustienemu ca în câtu comunele proprietarie și au reseravatu pentru casele loru un'a din patru părți a venitulu din regalie într'atát'a au totu dreptulu a participá la vinderea acestui dreptu alaturea cu comitetulu confiniaru, cărui „instrumentulu fundatiunalu“ i da numai puterea de a administrá averile școlare, dar' nici de câtu dreptulu de a scari séu urcá în favórea séu daun'a comunelor acesta partica, mai cu séma déca considerămu ca largindu-se prin lege autonomi'a comunelor au inșele dreptulu de a dispune de averile loru.

4. „Instrumentulu fundatiunalu“ nu amintesce nimic'a despre modulu esarendarei dreptului de cărcimaritu și astfelu acestu modu pâna acum'a a fostu diferitu, pentru ca mai întâiu la anulu 1862 și dupa aceea la anulu 1864 s'au esarendatu în present'a reprezentantiloru comunali separatu comuna de comuna, dupa aceea s'a facutu cu invoirea și scirea comunelor prolungirea pre alti 3 ani pâna la anulu 1870, acum ele s'au ignoratu cu totul în modu arbitraru.

Se punemu casulu, fără inse a concede ca comitetulu scolasticu în vertutea „instrumentului fundatiunalu“ aru avea singuru dreptulu de esarendare, aceea totusi nu apare necairea în „instrumentulu fundatiunalu“ ca „și o fractiune mica a comitetului funduriloru are totu acelu cercu de activitate cá si întregu comitetulu,“ — căci atunci ce întielesu aru avea numerulu de 44 membri? —

5. O spunemu resolutu ca cu starea actuala și cu modulu cum s'a dusu pâna acum'a la indeplinire lucrurile prin comitetulu administratoriu în genere locuitorii n'au fostu multiamiti și mai cu séma pentru ca într'unu periodu de 14 ani comunelor nu s'au datu séma prin ratiociniu publicu cá la alte societati de-

spre administrarea acestoru averi frumóse. —

6. Aru fi lucru salutariu și patrioticu, cá la acestu isvoru de căstigu se mai incapa și alti întreprindietori, căci trebuie se credemu ca mai suntu în lume ómeni de omenia, cu stare și creditu, cari se nu ne batjocuresca cu și pre banii noștri, și cu tóta ocaziunea: ca toti suntemu în pung'a loru, ca fără ei suntemu periti și perduti, și câte de aceste carele vorbesce și poporul de rendu publice, și cari suntu menite a ne timbrá în ochii lunei de ómeni slabi.

Acestea și alte impregiurări ne au silitu a luá fatia de acei membri ai comitetului pusetiune opozitionala și a lucrá sa nu se duca în indeplinire acelu conclusu dupa noi daunatosu chiaru instituteloru.

Premitiendu aceste affămu cu cale a adauge cumca:

7. Noi în calitate de proprietari, reprezentanti comunali și patroni ai funduriloru dorimu și pretindemu cá dreptulu crijmaritulu a comunelor foste granitiere de pre valea Someșului sa se esarendeze prin licitatie publică pre tempu anumitu totu-déun'a de tempuriu prin reprezentanti comunali și delegatii comitetului administratoriu de fonduri.

8. Vinderea în concretu a dreptului de crijmaritu o sustienemu numai atunci cându sum'a de arenda anuală pentru comunele din valea Someșului s'aru urcá la celu putienu 45,000 fl. v. a. ier' la casulu contrariu pretindemu cá la licitatiunea publică sa se esarendeze comuna de comuna cum s'a practisatu și mai înainte, pentruca pre calea acest'a potu concurá mai multi individi și astfelu sperămu ca arende se voru urcá preste sum'a de susu.

9. Pretindemu revisiunea conditiuniloru de licitatie despre esarendarea dreptului de crijmaritu eventualu schimbarea séu întregirea lor; acest'a sa se intemple numai decâtu dupa formarea noului comitetu școlare într'o adunare generala compusa din factorii competinti, adeca din reprezentantii comunelor proprietarie și delegatii comitetului funduriloru școlare.

10. Pentru lamurire în viitoriu dorimu sa se statorésca apriatu „modalitatea esarendarei dreptului de crijmaritu“ prin unu conclusu.

(Va urmă)

Varietăți.

* * * *Multiamita publică din partea comunei noastre bis. Marginevi.*

(F i n e)

Comun'a Son'a 1 fl. 67 cr.; com. Galati 2 fl.; dela epitropulu din Boholtiu 1 fl. com. Hurezu 1 fl. 90 cr.; Iosifu Literate 1 fl.; com. Luti'a 2 fl. 30 cr.; com. Retisdorfu 2 fl. 50 cr.; parochi'a Hendorfu 1 fl.; com. Dai'a 1 fl. 40 cr.; com. Trapoldu 1 fl. 10 cr.; parochi'a gr. or. din Sighisior'a 1 fl. 22 cr.; com. Ferihazu 1 fl.; com. Zoltanu 2 fl. 50 cr.; com. Palosiu 3 fl.; com. Cati'a 2 fl. 20 cr.; com. Homorodu 1 fl. 60 cr.; poporeni din Sten'a 2 fl. 40 cr.; dela domniile din Sabiu s'au adunatu prin colecta precum urmédia: Présanti'a Sea fostulu Metropolitu și Archiep. Ivacicovicu 5 fl.; dlu Grigoriu Mateiu proprietariu în Sabiu 4 fl.; apoi au mai indiestratu pre maic'a noastră bis. cu 1 potiru, 1 Discu, Stea, Copia și Linguritia cumperate prin d-sea tóte noua din Vien'a inca au mai daruitu și materia pentru o șita, bis. gr. or. din cetatea Sabiului ne au daruitu unu rendu de odora pentru coperirea ss. daruri, dlu oficiante milit. în pens. Alex. Bacu 5 fl.; dlu Ioanu Padrea 16 fl.; dlu Davidu Pandrea 16 fl.; illustr. Sea dlu Archim. N. Pope'a 2 fl.; dlu Antone Bechnitiu 2 fl.; dlu Egert 1 fl.; B. Modorcianu 1 fl.; dlu prot. Petru Badila 2 fl., S. Kriegssein 1 fl.; dlu Stejariu 3 fl.; R. Barbieri 1 fl.; com. gr. or. din Gusteritia 1 fl. 10 cr.; dlu parochu Ioanu Piltia cu mai multi poporeni din Sambata de susu 10 fl.; din cas'a biser. totu din com. Sambata 2 fl.; Danila G. Popa

din Sebesiu 10 fl.; com. Turnisioru 2 fl. 90 cr.; com. Gurariului 4 fl.; dlu Ioanu Dobr'a 1 fl.; com. Caco'va 3 fl. 40 cr.; com. Ludosiu mare 3 fl. 20 cr.; com. Bogatu 3 fl.; dela poporeni gr. or. din Armonisa 3 fl., si dela poporeni din Alamor 2 fl. dela poporeni din Ocn'a de susu 2 fl. 50 cr.; dela bis. din Vizakna de susu 1 fl.; com. Siur'a mare 1 fl. 80 cr.; dela poporeni din Satulungu 1 fl. 70 cr.; dela bis. din Satulungu 1 fl.; com. Turchesiu 3 fl. 40 cr.; bis. gr. or. din Veneti'a 2 fl. 50 cr.; bis. gr. or. din Coman'a inf. 1 fl.; com. Fontana 1 fl.; dlu Sasu Andrasiu 1 fl., com. Ciuciat'a 2 fl. 90 cr.; com. Pereu 2 fl., com. Tientiari 2 fl. 50 cr.; dlu George Popu 1 fl., dlu Diamandi Manole 2 fl.; dlu Ioanu I. Popovicu 1 fl.; dlu Iosifu Oprea 4 fl.; dlu Nicolae Maroianu 1 fl.; bis. din Fagarasiu 1 fl.; 33 cr.; com. Turnisioru 2 fl. 80 cr.; com. Cristianu 2 fl. 90 cr.; bis. Galesiu 1 fl.; bis. Tilis'a 2 fl.; dlu parochu Manegutiu 1 fl.; com. Tilis'a 1 fl.; com. Sin'a 1 fl. 50 cr.; com. Siugagu 1 fl. 20 cr.; com. Capolna 1 fl.; bis. din com. Sesciori 2 fl.; dlu Ioanu Marinu Vulcu 1 fl.; bis. din Pianu 1 fl. 50 cr.; dlu Ioanu Radu 1 fl.; com. Ciór'a 2 fl. 20 cr.; dela bis. si poporeni din Vinerea 4 fl.; dlu ases. cons. Cristea 1 fl., dlu Dr. A. Tincu 1 fl. prin multa sargintia a dlui parinte Germanu Bogdanu duhofniculu seminarului andreianu inca ne-au inezestratu maic'a nostra biserica cu mai multe carti trebuinciose bisericesci intr'unu pretiu inaltu, mai departe dela bis. din com. Hurezu gr. or. si dela dlu protop. Petru Popescu mai multe carti biseric' si bis. din com. Siercaitia unu raporu mai nou.

Margineni in 21 Ianuaru 1876.

Georgiu Popu, Ioanu George Pop'a,
parochu gr. or. epitropu.

*(Parastasu.) Din'a de 2 Fauru a. c. au fostu pentru locutorii din comun'a nostra, „Aciliu“ o adeverata festivitate. Teneru si betranu, micu si mare alergau la biserica, spre a asista la parastasulu ce avu locu in biserica nostra pentru „Ioane Mensatu“, care au reposatu in domnulu cá clericu an. III. 6 septamani inainte de actulu acest'a seversitu in memori'a lui. Precum au fostu viet'a acestni teneru de buna sperantia pentru biserica si natiune, asiá au fostu si inmortentarea lui, la care pre langa unii din colegii sei au luat parte si corpulu invetiatorescu din Seliste, Vale si Apoldulu -sup.

Nefiindu tempulu favoritoriu, pentru a potea participa colegii sei la inmormentare in numeru mai considerabilu, densi nu au interdiatu a veni astadi la serbarea parastasului, spre a areta iubirea si regretele loru pentru mortea prea tempuria a iubitelu loru confrate si amicu. Marturisescu ca amu fostu miscatu pana la lacrimi, candu amu auditu la intrarea mea in biserica corulu clericale din Sabiiu cantandu in quartetu sf. liturgia. Dupa finirea servitiului ddieescu parintele spiritualu din locu in contielegere cu domni clerici au celebratu parastasulu in biserica cu o pompa care nu se obicinuesce asiá desu pre la satele nostre. Seversindu-se parastasulu dlu Vinc. Gram'a cl. an. III a rostitu in numele clericiloru o cuvintare ocazionale, in care au aretatu espressionile cele mai vii de condolentia pentru reposatulu loru colegu Ioane Mensatu si au imbarbatatu poporul de fatia, cá toti sa-si creasca copiii asiá precum au crescutu pre reposatulu parintii sei, ierasi pre acesti'a i consoléza cu cuvintele Apostolului „pre cine iubesc Dumnedieu lu si certa“. In fine au esitu parintele spiritualu cu domni clerici la mormentu intonandu cantarea: „Plangu si me tanguescu“ iera dupa densi totu poporul, spre a depune o cununa de flori cá semnu de iubire, recunoscintia si suvenire pre mormentulu reposatului. Nu au fostu omu in comun'a nostra care cautandu spre mormentulu ce ascundea remasitiile unui teneru de buna spe-

rantia sa nu fi versatu lacrimi de compatimire.

Tenerii cari au participatu in numele clericiloru la acestu actu de jalnica aducere aminte a unui amicu fidelu si elevu bravu alu institutului teol. din Sabiiu, suntu: V. Gram'a, V. Voin'a, N. Ivanu, I. Mog'a, N. Vatasianu si I. Michailu, caror'a li vomu fi datori cu multiemita pentru onorea ce a facutu nu numai defunctului cá amicu, ci si comunei nostre, care de asemenea gelesce in reposatulu pre unu fiu de buna sperantia. Intr'aceea sa-i dicemu! *Fia-i tieran'a usiora si amintirea eterna!*

Aciliu 4 Fauru 1876.

Unu martoru.

** La judecatoriulu cercului Saliste s'au adusu de nisce omeni din Tilis'a o gramada de bani falsi, turnati, — precum se vede, — din cossitoriu si ce-va arama.

Banii pórtá marc'a Romaniei si suntu facuti asemenea acelor'a, cari curgu in Romani'a sub numirea si titulu de 2 lei.

Partea cu inscripti'a „Romani'a“ 2 lei este astfelu de bine imitata in plasmuire, incatu si unu laicu ce-va mai versatu in cunoscint'a de bani, se póte aluneca prea usioru, de a primi astfelu de bani, de bani buni si ast'a cu atata mai curendu, cu catu metalulu alegatu e la fatia si la scilpela; mai si asemenea celui adeveratu.

Partea prevediuta cu marc'a Romaniei e nimerita mai reu, pentruca gravurile se ivescu tocite si confuse si inscripti'a de dinjosu din capulu cununei „nihil sine deo“ pre acesti bani falsi abiá se póte descifra.

Judecatoriulu eruandu dupa faptuitori cu grab'a, si facendu cercetari de casa, a datu la unu tieganu in Tilis'a pre la 10 ore nóptea de unu asemenea banu si de vr'o cate-va bucati de cusitoriu topitu si crudu.

Pre cei ce jace prepusulu ca a facutu acesti bani, — dintre cari o mare parte sa se fia strecuratu preste granitia in Romani'a, — i-a inchisu si se cercetéza cu asprime in contr'a loru.

Pana acum suntu sub prepusu unu romanu, unu tiganu si o tiganca.

** Carnificii (hoherii) din Osiorheiu suntu in periculu de a-si perde oficiulu, cáci lupii inviindu-i pentru peile caniloru, au luat ei asup'a-si prinderea acestor'a, si in locu de plata dela orasiu, care cei vechi o au prelanga folosirea peiloru, se indestulescu cu mancarea caniloru intregi.

Ei, lupii, numai din o strada, ce e dreptu in marginea orasiului, dar' almintrea umblata au prinsu in iern'a ast'a 8 cani. Suntu intr'atata audaci séu cutezatori catu 2 cani iau prinsu si omoritu in curti, unde au fostu usile dela strada deschise, sér'a pre la 10 ore si apoi au fugitu cu ei. Ceilalti iau prinsu dupa mediulu noptiei cam dela 3—5 ore in ulitia, unde iau omoritu si apoi iau dusu afara la campu.

Daun'a causata de ferele selbatice in iern'a ast'a la sate si mai cu séma printre munti, nepotendu omenii tiené arme, trebuie sa fia fostu enorma.

Burs'a de Vien'a.

Din 6/18 Februaru 1876

Metalicele 5%	68 60
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	73 60
Imprumutulu de statu din 1860	111 50
Actiuni de banca	872 —
Actiuni de creditu	177 30
London	114 55
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	78 75
„ „ „ Temisiorene	77 —
„ „ „ Ardelenesci	77 —
„ „ „ Croato-slavone	86 —
Argintu	103 25
Galbinu	5 39
Napoleonu d'auru (poli)	9 19

Concursu.

Pentru intregirea parochiei gr. res. de I clasa a Lasleului romanu, protopresbiteratulu Tarnavei de susu, se escrie concursu pana la 28 Februaru 1876 st. v.

Emolumentele suntu:

1. Portiunea canonica constatatoria din 26 jugere aratore, 3 jugere fenatiu si 600°□ pendente de castigatu.

2. Cuartiru naturalu.

2. Dela 140 familii din materia si filii cate 2 metrete de cucuru cu tuleu, din care a treia parte este a cantorelui.

4. Dela 140 familii cate o di de lucru.

5. Stol'a usuata de parochulu reposatu. Doritorii de a ocupa acesta parochia, au a-si asterne concursele loru instruate in sensulu st. organicu § 13 si a dispositiuniloru provisoru e pentru regularea parochieloru in archidieceasa din 1873 § 16 lit. 6 pana la terminulu susu indicatu.

Alm'a in 31 Ianuaru 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Ioanu Almasianu,
protopresbiteru.

(2—3)

Nr. prot. s. I. — 13 1876.

Concursu.

Conformu conclusului adunarei generale a Asociatiunei dela Naseudu din 1870 p. XVII. pos. 2 si in legatura cu decisiunea comitetului din siedinti'a de astadi, se escria de nou concursu cu terminu pana in 31 Decemvre 1876 pentru elaborarea unei carti agronomice.

Conditiiunile pentru numit'a lucrare suntu:

1.) Oplu acest'a sa tracteze despre toti ramii economiei de campu, cu folosirea rezultatelu celoru mai noue ale sciintiei, inse cu privire la recerintiele patriei nostre, formandu unu volumu de 20—25 cole tiparite, octavu mare.

2.) Sa infatiosieze prin ilustratiuni in tectsu séu pre foi deosebite, instrumentele si masinele cele mai probate din resortulu economiei, precum si manipulatiunile mai insemnate din deosebite ramuri ale economiei.

3.) Sa tracteze in modu corespunditoriu si despre industria agricola si modulu introducerei ei la poporul nostru.

4.) Oplu sa fia intocmitu pentru instructiunea scolara si privata.

5.) Sa fia scrisu pre catu se póte de popularu si corectu; in specialu terminii tehnici sa fia esplicati; unde e de lipsa, chiaru si prin circumscrieri, numai cá se póta fi intielesi.

6.) Pentru oplu lucratu dupa conditiunile indigitate in p. 1—5 s'a ficsatu unu premiu de 500 fl. v. a.

Manuscriptele sa fia scrise legibilu si de mana straina in fruntea loru sa stee o devisa (motto), ierasi scrisa de mana straina.

Pre langa manuscriptu sa se alature si o scrisore pusa sub couverta, sigilata cu unu sigilu, ce nu contine initialele autorului, si portandu pre adres'a dinafara devis'a manuscriptului respectivu, ierasi scrisa de mana straina. — In launtrulu scrisorei autoriulu se va numi pre sine. —

Din siedinti'a ordinara a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 15 Ianuaru c. n. 1876.

Iacobu Bolog'a,
presiedinte.

D. P. Barcianu,
secretariu alu II-lea.

(3—3)

Nr. prot. s. I. — 13 1876.

Concursu.

Conformu conclusului adunarei generale dela Naseudu din 1870 de sub p. XVII pos. 8 si in legatura cu decisiunea comitetului din siedinti'a de astadi se escrie de nou concursu pentru elaborarea celei mai bune carti

de igien'a populara cu terminu pana in 31 Decemvre a. c.

Conditiiunile suntu:

Oplu sa fia in tota privintia corespunditoriu trebuintelu poporului nostru si cu deosebire sa se arete intr'ensulu si relele urmari ale abusarei cu beuturi spirituose. —

Premiulu este de 50 galbeni. Manuscriptele sa fia scrise legibilu si de mana straina, in fruntea loru sa stee o devisa (motto) ierasi scrisa de mana straina. —

Pre langa manuscripte sa se alature si o scrisore pusa sub couverta, sigilata cu unu sigilu cu initiale straine de ale autorului, si portandu pre adres'a dinafara devis'a manuscriptului resp. ierasi scrisa de mana straina. In launtrulu scrisorei autoriulu se va numi pre sine. —

Din siedinti'a ordinara a comitetului asociatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 15 Ianuaru 1876. c. n.

Iacobu Bolog'a,
presiedinte.

D. P. Barcianu,

secretariu alu II-lea.

(3—3)

Nr. prot. 10/1876.

Edictu.

Ilean'a lui Gavriila Sioic'a din Bulzesci — Cttulu Zarandu — carea de mai multi ani au parasitu pre barbatulu ei Ioanu Sioic'a a Pascului fara a se poté eruá leculu ubicatiunei ei; — prin acest'a se provóca resp. citedia a se presentá inaintea subsemnatului scauna ppescu in terminu de unu anu si o di si anumitu pana in 25 Ianuaru 1877 cáci la din contra procesulu divortialu intentatu asuprai se va pertractá si decide si in absentia ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. a Zarandului tienuta la Bradu in 22 Ianuaru 1876.

Nicolau I. Miheltianu,
prot. gr. or. a Zarandului.

(2—3)

N. U. 39/1876.

Publicare de licitatiune.

La 7 Martie 1876 st. n. séu 24 Februaru 1876 st. v. se va esecutá prin relicitatiune verbale esarendarea muntelui de pasionatu alu Orlatului „Stricatu“ intr'o estindere de 1750 jugere pre tempulu de pasiune a aniloru 1876 si 1877 cu pretiulu strigárei dela 215 fl. v. a. in cancelari'a oficiale a Universitatiei natiunei sasesci in Sibiiu in orele oficiali indatinatate.

Doritorii de arenda au sa depuna inainte de licitare la man'a comisiunei de licitatiune vadiulu de 10% din pretiulu strigárei, care se va redá acelor'a ce nu cumpera arenda dupa terminarea licitatiunei; celui ce cumpera arenda i se va redá inse séu i se va socoti la sum'a arendei numai dupa ce a depusu cautiunea conformu contractului.

Conditiiunile mai de aprópe ale arende se potu vedé si inainte de terminulu de licitatiune in cancelari'a mai susu numita in orele oficiali indatinatate.

Sibiiu in 10 Februaru n. 1876.

Dela Universitatea natiunei sasesci.

(2—3)

Vindiare de casa.

In piati'a mare in Sibiiu cas'a nr. 8 e de vendiare din mana libera.

Informatiuni mai de aprópe dá proprietarés'a in aceeași casa.

(1—3)